

ČLENSKÉ STÁTY EU A JEJICH SMĚŘOVÁNÍ K VYŠŠÍ KOHERENCI POLITIK PRO ROZVOJ (PCD)

Cílem projektu „Enhancing policy coherence: Making development work better“ (Posilování koherence politik: pro lepší fungování rozvoje) je přispívat ke snižování chudoby posilováním koherence politik pro rozvoj (PCD) prostřednictvím osvěty mezi různými zúčastněnými stranami.

Partneři projektu

Instituto Marquês de Valle Flôr (IMVF)

Evert Vermeer Foundation for international solidarity (EVF)

Glopolis, Pražský institut pro globální politiku

Eesti People to People (People to People Estonia)

Cape Verdian Platform of NGOs

Tato publikace byla vytvořena v rámci projektu „Posilování koherence politik: pro lepší fungování rozvoje“, který je spolufinancován Evropskou unií. Názory vyjádřené na internetové stránce a v publikacích nemusí vyjadřovat stanovisko Evropské komise. Publikace vznikla s finanční podporou České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci programu Zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Tuto publikaci můžete kopírovat, stahovat či tisknout pro vlastní potřebu [použijte certifikovaný nebo recyklovaný papír] a výňatky z těchto publikací, databází a multimediální produkty můžete využívat ve vlastních dokumentech, prezentacích, na blozích, internetových stránkách a výukových materiálech pod podmínkou odpovídajícího uvedení této publikace jako zdroje a s uvedením vlastníka autorských práv.

Upřímně děkujeme všem partnerům a odborníkům, kteří připomínkovali pracovní znění této publikace.

2

Redakce: Instituto Marquês de valle flôr

Design: Diogo Lencastre

Březen 2012

Copyright 2012

Enhancing policy Coherence: Making Development work better: Instituto Marquês de valle flôr

Publication financed by

Support by

PŘEDMLUVA

Fernanda Fariaová

Evropské centrum pro řízení rozvojové politiky (ECDPM)

Dvacet let poté, co Maastrichtská smlouva vyzvala EU ke zlepšení koherence evropských politik s rozvojovými cíli a učinila z této věci zákonnou povinnost, zůstává koherence politik pro rozvoj (také jako „PCD“ z anglického „policy coherence for development“) poněkud vzdáleným a nejasným cílem v EU, a zejména mezi členskými státy, jak zjevně dokládají příspěvky v rámci této publikace. Jedná o společnou odpovědnost orgánů a členských států EU, která je zdůrazněna v Lisabonské smlouvě z roku 2008 (článek 208) a která posiluje Evropský konsensus o rozvoji z roku 2005. Členskými státům se zde přiznává a světuje významná úloha v dalším posunu evropské agendy v oblasti PCD.

Za uplynulá dvě desetiletí došlo v EU u rozvoje agendy v oblasti PCD bezesporu k pokroku. Pro nastolení tématu koherence politik pro rozvoj v zahraniční politice EU byly zásadní mezinárodní závazky a diskuse zaměřené na efektivnost rozvojové pomoci a zásadu „nepoškozovat“, kterou s nemalým vlivem na řadu svých členů intenzivně prosazuje OECD. Významnou úlohu pro etablování PCD v Evropské unii sehrála rovněž nátlaková a osvětová role řady nevládních organizací a výzkumných institucí, které zdůrazňují nedostatek koherence a obavy z negativního vlivu rozvojových a dalších relevantních politik EU na rozvojové země. Koherence politik pro rozvoj se ve stále větší míře jeví nejen jako zásadní pro maximalizaci úsilí EU v oblasti rozvoje, ale také jako argument pro nejlepší možné využití fondů oficiální rozvojové pomoci, které budou některé členské v pokušení snižovat v souvislosti s hlubokou finanční krizí. Dále pak v době, kdy se EU potýká s výzvami (jako je například rostoucí přítomnost a vliv rozvíjejících se ekonomik v Africe a v jiných částech světa), jde u problematiky PCD také o věrohodnost EU a o zmenšování propasti mezi rozvojovými cíli a reálnými důsledky politik EU.

V současnosti víme mnohem více o dopadu různých oblastí politik (mezi jinými např. obchod, bezpečnost, životní prostředí, migrace, zemědělství a rybníkářství) v rozvojových zemích. Mnoho členských států se ve svých vnitrostátních strategiích výslovně koncepčně zavázalo ke koherenci politik pro rozvoj, upravilo příslušné právní rámce a zavedlo institucionální či administrativní mechanismy pro posílení PCD. Nicméně řada subjektů, které v EU odpovídají za tvorbu a provádění politik – členské státy, evropské orgány a příslušní nestátní aktéři – se však potýká s jasností a rozsahem pojmu PCD.

Jak se často zmiňuje v příspěvcích centra ECDPM k této debatě ¹, problematika PCD je „pohyblivý cíl“, který si vyžaduje mnohem více, než jen podporu mezinárodních závazků, zavádění mechanismů PCD, uplatňování znalostí o dopadu rozvojových a nerozvojových politik na rozvojové země a propojování různých politik. Všechny tyto prvky jsou sice důležité, ale, jak dokládá tato publikace, samy o sobě nepostačují k zajištění souladu vnějších a vnitřních politik s rozvojovými cíli a k urovnání či zmírnění legitimních střetů zájmů mezi různými oblastmi a činiteli politik, z nichž každá má své prioritní cíle. Je nepravděpodobné, že by k tomu došlo pouze administrativním zásahem nebo díky podpoře znalostí a zvyšováním citlivosti na koherenci politik pro rozvoj mezi různými zúčastněnými aktéry.

Podpora koherence politik pro rozvoj v EU bude také především záviset na jasném a pevném politickém rozhodnutí v členských státech a na aktivním zapojení politických činitelů do monitorování a řešení napětí a dilemat, která jsou procesem posilování koherence politik pro rozvoj vlastní. Ani to není samo o sobě zárukou dosažení koherence politik v rámci rozvojového úsilí. Navíc zde existuje riziko, že procesy v oblasti PCD začnou být příliš zahleděny samy do sebe, zatímco u koherence politik pro rozvoj jde hlavně a především o zamýšlený a nezamýšlený dopad evropských politik (vnitřních a vnějších) na rozvojové země. Proto musí být politická rozhodnutí týkající se problematiky PCD formována na základě pohledu přímo dotčených subjektů, tj. vlád a společností dotčených rozvojových zemí. Zastoupení členských zemí v dané zemi (jako delegace EU) mohou a měly by hrát svou úlohu v dialogu s místními činiteli a společně posuzovat a monitorovat koherenci politik pro rozvoj.

Tato publikace je dokladem úsilí, které některé členské státy vyvíjejí, a je vítaným příspěvkem ke sdílení zkušeností v rámci EU. Je také vhodným připomenutím toho, jakého pokroku je ještě třeba dosáhnout, má-li se koherence politik stát smysluplným a účinným cílem při rozhodování o evropských politikách a při jejich provádění.

¹ Příspěvky centra ECDPM k problematice PCD naleznete na internetové stránce www.ecdpm.org

CO JE KOHERENCE POLITIK PRO ROZVOJ?

PHOTO: BERGHA RICHIA LOUNGA-BRESAUX

„Nemůžete jednou rukou dávat a druhou opět brát.“

Fair Politics

Několik myšlenek a definic

„Koherence politik pro rozvoj znamená práci směřující k zajištění toho, aby cíle a výsledky rozvojových politik určité vlády nebyly podkopávány jinými politikami stejné vlády, které mají dopad na rozvojové země, a aby tyto další politiky pokud možno podporovaly rozvojové cíle.“

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)

„EU usiluje o budování synergií mezi jinými politikami, než je rozvojová spolupráce, které mají silný dopad na rozvojové země, ku prospěchu rozvoje zámořských oblastí („koherence politik pro rozvoj“). Izolované provádění rozvojové politiky nepřinese dostatečné výsledky“.

Generální ředitelství pro rozvoj, Evropská komise

„EU byla vždy celosvětově jedním z hlavních propagátorů pojmu koherence politik pro rozvoj, zaměřeného na posilování synergií a odstranění nesouladu mezi politikami nesouvisejícími s pomocí a mezi rozvojovými cíli. Hlavní pobídkou bylo vědomí, že omezením nekoherence politik a posílením synergií mezi vnějšími a vnitřními politikami EU dojde ke zvýšení celkové efektivity rozvojové spolupráce a rovněž ke zvýšenému rozvojovému přínosu v rozvojových zemích.“

Zpráva EU o soudržnosti politik ve prospěch rozvoje pro rok 2011

O úloze členských států EU a rozvojových zemí...

„Členské státy představují třetí významnou úroveň podpory koherence politik pro rozvoj díky své rozhodovací úloze v Radě a díky své odpovědnosti za provádění politik, které pak mohou mít vliv na rozvojové cíle, například v oblasti migrace či bezpečnosti. Členské státy by navíc měly zajistit, aby jejich vlastní politiky vypracované na vnitrostátní úrovni byly rovněž slučitelné se zásadami koherence politik pro rozvoj.“

Zpráva EU o soudržnosti politik ve prospěch rozvoje pro rok 2011

„Evropská komise a členské státy EU by měly spolupracovat s cílem zvyšovat povědomí, posilovat svou personální a organizační kapacitu a využívat účinnější a ambicioznější mechanismy v oblasti koherence politik pro rozvoj. (...) Rada zdůrazňuje, že pro úspěch je zásadní politická odpovědnost za agendu v oblasti koherence politik pro rozvoj a povědomí o rozvojových cílech ve všech příslušných součástech orgánů EU a členských států. Rada proto vyzývá nadcházející předsednictví, členské státy, Komisi a generální sekretariát Rady, aby v rámci svých příslušných pravomocí, pokročily v práci na pracovním programu pro koherenci politik pro rozvoj s cílem zajistit odpovědnost všech příslušných zúčastněných stran a s přihlédnutím k lidským právům (...).“

Závěry Rady EU ke koherenci politik pro rozvoj, listopad 2009

„My, ministři členských zemí OECD (...), potvrzujeme svůj pevný závazek v oblasti koherence politik pro rozvoj a zdůrazňujeme jeho význam pro dosažení mezinárodně sjednaných rozvojových cílů, včetně cílů uvedených v deklaraci tisíciletí (MDG). Jsme rozhodnuti pokračovat ve svém úsilí s cílem zajistit, aby k rozvojové problematice bylo přihlíženo ve všech příslušných politikách mimo jiné prostřednictvím kvalitnějších analýz dopadu a lepší koordinace politik jak na vnitrostátní úrovni, tak v rámci OECD, zejména vzhledem k dopadu na mezinárodní rozvojové cíle našich politik v oblasti životního prostředí, zemědělství, rybářství, ekonomiky a financí, jakož i politik v oblasti obchodu, migrace, bezpečnosti, energie, vědy a techniky.“

Ministerské prohlášení o koherenci politik pro rozvoj, OECD, červen 2008

„Vlády musí pečlivěji přihlížet ke kumulativním a vzájemně provázaným dopadům politik a regulačních režimů. Z hlediska správy věcí veřejných je nutno zajistit, aby, jak je uvedeno v prohlášení OECD o koherenci politik pro rozvoj z roku 2008, politiky v každé odvětvové oblasti zájmu byly vertikálně i horizontálně koherentní. (...) Institucionální rámec koherence politik pro rozvoj vyžaduje: politický závazek, koordinaci a analýzu a monitorování. Tyto tři stavební prvky poskytují rámec pro zohledňování a prosazování přístupů vedoucích k vyšší koherenci politik pro rozvoj. Při jejich zavádění může být také nutné, aby vlády přijímaly opatření zlepšující procesy tvorby politik, podporovaly kulturní změny ve veřejných službách a uváděly do souladu priority politik a rozpočtové imperativy.“

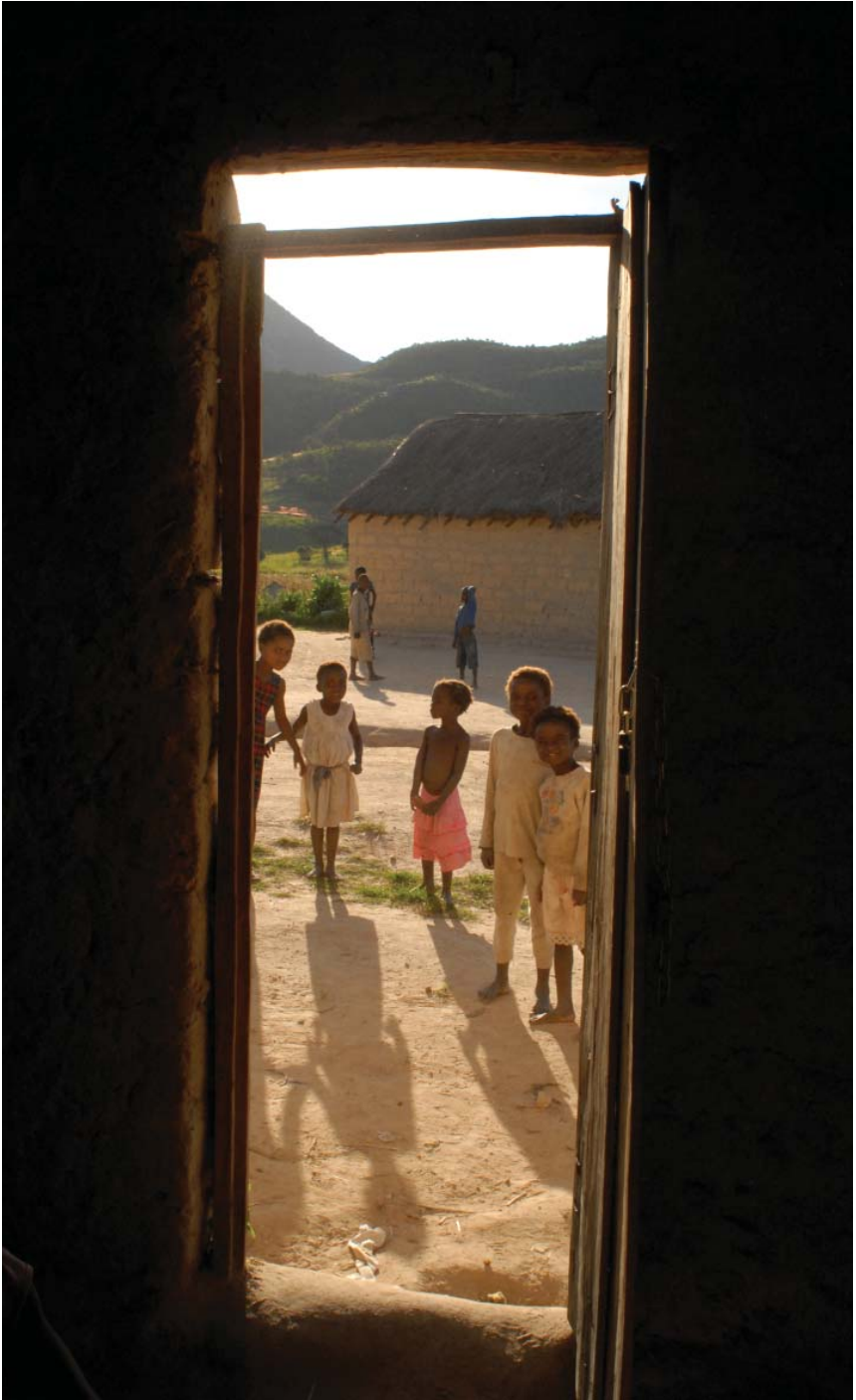
Doporučení Rady týkající se dobrých institucionálních praktik při prosazování koherence politik pro rozvoj, OECD, duben 2010

„Vyzýváme ke zvýšenému úsilí na všech úrovních s cílem posílit koherenci politik pro rozvoj. Potvrzujeme, že dosažení rozvojových cílů tisíciletí vyžaduje vzájemně se podporující a integrované politiky napříč celou řadou záležitostí zaměřených na udržitelný rozvoj v oblasti hospodářství, sociálních věcí a životního prostředí. Vyzýváme všechny země, aby vypracovávaly a prováděly politiky odpovídající cílům udržitelného, inkluzivního a rovného hospodářského růstu, odstranění chudoby a udržitelného rozvoje“.

Dodržení slibu: společně k dosažení Rozvojových cílů tisíciletí

„Závěrečný dokument“

Usnesení Valného shromáždění OSN, září 2010

ÚVOD

V rámci projektu „Zvyšování koherence politik: pro lepší fungování rozvoje“ (Enhancing Policy Coherence: making development work better) se projektoví partneři ve svých zemích velmi aktivně snaží o vyšší míru koherence politik pro rozvoj. Problematiku PCD nelze řešit pouze na úrovni EU. Právě jednotlivé členské státy mohou sehrát roli katalyzátora při uvedení koherence politik pro rozvoj do popředí politického programu a podněcovat nastavování institucionálních mechanismů zajišťujících koherenci politik pro rozvoj jak na evropské úrovni, tak v rámci jednotlivých členských států. Tato publikace poskytuje přehled nejnovějšího vývoje v této oblasti v České republice, Nizozemsku, Portugalsku a Estonsku. K otázkám, které jsou zde řešeny, patří: jaké druhy institucionálních mechanismů byly zavedeny, do jaké míry si jsou národní parlamenty vědomy významu koherence politik pro rozvoj a jak jsou do procesu zapojeny. Je také do aktivního prosazování agendy PCD zapojena občanská společnost?

Agenda koherence politik pro rozvoj zaznamenává v rámci Evropské unie stabilní pokrok od roku 2005, kdy svůj společný závazek této koncepci vyslovily v Evropském konsensu o rozvoji Evropská komise, Rada a Parlament². Dnes má koherence politik pro rozvoj silný právní základ v Lisabonské smlouvě, jejíž článek 208 uvádí: „*Unie přihlíží k cílům rozvojové spolupráce při provádění politik, které by mohly mít vliv na rozvojové země.*“

Dále byly dosud zveřejněny tři dvouleté zprávy Komise o pokroku v oblasti PCD (v letech 2007, 2009 a 2011³), Evropský parlament (EP) přijal v roce 2010 usnesení ke koherenci politik pro rozvoj⁴, které vedlo ke zřízení stálé zpravodajky pro otázky koherence politik pro rozvoj v rámci EP, konkrétně poslankyně Birgit Schnieberové Jastramové, která v současnosti pracuje na další zprávě EP věnované koherenci politik pro rozvoj. Dále byl Komisi na žádost členských států vytvořen pracovní program pro koherenci politik pro rozvoj⁵, v němž bylo vybráno pět prioritních oblastí (migrace, změna klimatu, bezpečnost, obchod a finance a bezpečnost potravin). Sdělení Komise ze dne 12. října 2011 „Zvýšení dopadu rozvojové politiky EU: Agenda pro změnu“ dále podtrhuje zaměření

² Evropský konsensus o rozvoji. Strana 6 http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/european_consensus_2005_en.pdf; česky: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:046:0001:0001:CS:PDF>

³ Viz http://ec.europa.eu/europeaid/what/development-policies/policy-coherence/index_en.htm

⁴ Zpráva o soudržnosti politik EU ve prospěch rozvoje a o koncepci oficiální rozvojové pomoci plus (ODA +) [2009/2218(INI)] - Výbor pro rozvoj. Zpravodajka: Franziska Kellerová

⁵ PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE Pracovní program na období 2010–2013 k soudržnosti politik, doprovázející SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Dvanáctibodový akční plán EU na podporu rozvojových cílů tisíciletí, Brusel, 21. 4. 2010, SEK(2010) 421 v konečném sdělení.

na koherenci politik pro rozvoj a zdůrazňuje jej v konkrétních záležitostech v souvislosti s bezpečností a migrací, a uvádí, že koherenci politik pro rozvoj by měl posílit budoucí víceletý finanční rámec.

Vývoj v problematice PCD by nemohl proběhnout bez podpory členských států. Pro pokrok v evropské agendě věnované PCD je proto zásadní povědomí o pojmu koherence politik pro rozvoj v členských státech stejně jako jsou důležité vnitrostátní závazky a mechanismy v rámci vnitrostátních programů rozvojové spolupráce.

Pojmu koherence politik pro rozvoj se věnuje více pozornosti mezi organizacemi občanské společnosti v Evropské unii. Zejména v rámci Evropské konfederace NNO pro humanitární pomoc a rozvoj (CONCORD) přispívá k agendě pro koherenci politik pro rozvoj řada organizací prostřednictvím dvouleté tematické zprávy zaměřené na PCD⁶ a prezentací svých zjištění na vnitrostátní úrovni. Nicméně v různých oblastech politiky od zemědělství přes obchod po bezpečnost a migraci lze stále nalézt řadu případů nekoherentních politik. Na obhájení PCD proto na evropské i vnitrostátní úrovni stále zbývá velké množství práce.

⁶ CONCORD spotlight on EU Policy Coherence for Development ; A Lisbon Treaty provision and Human Rights obligation (Koherence politik EU pro rozvoj ve středu zájmu: Ustanovení Lisabonské smlouvy a závazek lidských práv), listopad 2011.

Česká republika v posledních letech prošla transformací systému zahraniční rozvojové spolupráce, postupně zvyšuje objem prostředků a přijímá další kroky vedoucí k vyšší kvalitě, účinnosti a transparentnosti pomoci, kterou země poskytuje. Vcelku úspěšně zvládla rozvojovou agendu během svého předsednictví Rady EU v roce 2009. Spolu s pokrokem v oblasti rozvojové spolupráce nastala i zlepšení koherence politik pro rozvoj. Pojem koherence politik pro rozvoj byl začleněn do několika strategických dokumentů a je nyní lépe institucionálně zakotven. Na politická prohlášení, institucionální úpravy a konzultace s NNO však dosud nenavázaly žádné konkrétní cíle a praktické kroky.

Proces transformace institucionálního systému zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS)⁷ byl zahájen v roce 2007 a vyvrcholil v roce 2010. Změny vedly mimo jiné k vytvoření České rozvojové agentury (ČRA) a meziresortní Rady pro rozvojovou spolupráci (Rada pro RS), byla posílena koordinační úloha Ministerstva zahraničních věcí. V červenci 2010 vstoupil v platnost vůbec první zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci. V květnu 2010 vláda jako základní strategický dokument schválila *Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010–2017*.

KONCEPČNÍ DOKUMENTY

Myšlenka koherence politik pro rozvoj se tak explicitně objevuje již ve třech vládních dokumentech: *Zásadách zahraniční rozvojové spolupráce*⁸ z roku 2004, *Statutu Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci*⁹ z roku 2009 a *Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010–2017*¹⁰. I přes prosazování věci nevládními organizacemi a některými poslanci není pojem v novém zákoně o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci uveden, zejména kvůli možnému střetu se starším právním předpisem, který přesně vymezuje pravomoci orgánů státní správy, tj. kompetenčním zákonem.¹¹

Nová koncepce kromě cílů a principů ZRS a hlavních teritoriálních a sektorových priorit obsahuje i závazek prohloubit koherenci politik pro rozvoj: „V souladu s principy EU, OSN a OECD bude ČR na národní i unijní úrovni klást důraz na tzv. koherenci politik pro rozvoj (*Policy Coherence for Development – PCD*), kterou pokládá za významný předpoklad pro naplnění Rozvojových cílů tisíciletí. Bude tedy dbát, aby vnější dopady jednotlivých resortních politik nepodkopávaly záměry a cíle politiky rozvojové (především v oblasti obchodu, zemědělství, migrace, životního prostředí a bezpečnosti).“ Základním předpokladem k tomu, aby koncepce tento závazek uskutečnila, je „zmapování českých politik a pozic v unijních politikách, které mají dopady na rozvojové perspektivy chudých zemí.“ Očekává se, že priority v oblasti koherence politik pro rozvoj a z nich

⁷ Viz oficiální dokument ministerstva zahraničních věcí (MZV) s názvem Transformace českého systému zahraniční rozvojové spolupráce z roku 2008. K dispozici na adrese http://www.mzv.cz/public/1a/f0/9f/75884_14945_web_Transformace_ZRS_12_9_08.doc

⁸ Zásady zahraniční rozvojové spolupráce http://www.mzv.cz/public/37/bc/36/18394_14945_Material_vlada_Institucionalizace.doc

⁹ http://www.mzv.cz/file/75674/UV_1439_2007_Priloha.pdf [příloha usnesení vlády č. 1439/2007 ze dne 19. prosince 2007, čl. II odst. 1 písm. b)]

¹⁰ „Východiskem aktivit bude zmapování českých politik a pozic v unijních politikách, které mají dopady na rozvojové perspektivy chudých zemí. Vhodným fórem pro projednání identifikovaných problémových okruhů je Rada pro ZRS.“ Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010–2017 www.mzv.cz/file/501254/Koncepce_ZRS.doc

¹¹ http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html

vyplývající konkrétní opatření budou projednány Radou pro zahraniční rozvojovou spolupráci (ZRS).

HLAVNÍ MECHANISMY

Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci, která byla ustanovena v roce 2008, se zdá být nejslibnějším institucionálním mechanismem pro posílení koherence politik pro rozvoj. Rada je meziresortním koordinačním orgánem, který mimo jiné „zajišťuje vzájemnou koherenci mezi cíli a prioritami zahraniční rozvojové spolupráce a ostatními nástroji vládní politiky, které mají nebo mohou mít přímý či nepřímý dopad na rozvojové země.“¹² Rada může navrhnout zkvalitnění procesů tvorby českých i unijních politik souvisejících s problematikou (viz dále) a iniciovat nová institucionální opatření (například pracovní skupinu Rady). Její zapojení do konzultací a zejména závazná koordinace nerozvojových politik je však navzdory statutu Rady, který koherenci jasně jmenuje jako jednu z hlavních funkcí Rady, stále v poněkud formální a povrchní. To by se mělo změnit díky zřízení zvláštní pracovní skupiny pro PCD v rámci Rady.

K dalším stávajícím vládním mechanismům s největším potenciálem přispět ke zlepšení koherence patří běžné meziresortní připomínkové řízení a dále Výbor pro Evropskou unii, resortní koordinační skupiny (RKS) a Stálé zastoupení ČR při EU. Pozitivní úlohu by mohl v oblasti tvorby vnitrostátních i unijních politik sehrávat rovněž Úřad vlády.

Zatímco meziresortní připomínková řízení slouží jako standardní konzultační nástroj mezi dotčenými ministerstvy při tvorbě vnitrostátních politik, systém tvorby stanovisek (mandátů) pro rozhodování na úrovni EU představuje největší příležitost pro posílení koherence politik Evropské unie.

Velká část politik s nejdůležitějšími dopady na rozvojové země se tvoří právě na úrovni EU. Současná koordinace evropských záležitostí v České republice probíhá na dvou úrovních. Její základní pracovní úroveň je zajišťována resortními koordinačními skupinami (RKS), zatímco koordinace na vyšší (politické) úrovni probíhá v rámci Výboru pro Evropskou unii (na úrovni ministrů a jejich náměstků). Vzhledem k rozsahu své agendy není náhodou, že si Výbor pro EU vysloužil přezdívku „Malá vláda“. V rámci MZV v nedávné době zahájil odbor rozvojové spolupráce (ORS) jednání s odborem politik Evropské unie (EUPO), který MZV zastupuje v systému RKS, ve věci lepší koordinace vybraných problematických oblastí rozvojové spolupráce. Rozvojové aspekty však na vyšší politické úrovni téměř chybí.

¹² In: Statut rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci (příloha usnesení vlády ze dne 19. prosince 2007, 1439, čl. II odst. 1 písm. b).

Podstatnou část práce na koordinaci politik EU však vykonává i Stálé zastoupení ČR při Evropské unii (SZ). Jako klíčové subjekty v oblasti koherence jsou v členských státech vnímány Výbor stálých zástupců (COREPER) a některé vybrané pracovní skupiny (např. TPC). Stálé zastoupení tak může mít vliv jak přímo na koherenci politik EU (prostřednictvím účasti na procesech v rámci Rady EU), tak nepřímo na koherenci českých pozic při rozhodování na úrovni EU (prostřednictvím připomínkování pozic a mandátů připravených v Praze). Zatímco mezi různými pracovníky Stálého zastoupení probíhají pravidelné neformální konzultace, neexistuje žádný formální mechanismus zajišťující koherenci politik pro rozvoj.

Úřad vlády představuje v institucionální struktuře ČR centrum koordinace a klíčový orgán obecné koherence jak při tvorbě autonomní české politiky, tak při tvorbě pozic pro unijní rozhodování. Do pracovní působnosti Úřadu vlády však v obecnější rovině spadá i „stanovování politických priorit, vývoj politických alternativ, provádění politických analýz a monitorování a vyhodnocování implementace politik“¹³, a to i ve vztahu k EU. Potenciál Úřadu vlády pro PCD však zůstává značně nevyužit. Takovéto rozšíření jeho funkce by si pro svou účinnost vyžadovalo podporu problematiky PCD ze strany premiéra, avšak tak tomu nikdy nebylo.

Mezi českými resorty, které hrají klíčovou roli pro zavádění koherence, však nalezneme velmi rozdílné přístupy k tomuto principu. Zdá se, že některé z nich nemají zatím zcela jasnou představu o tom, jak by mohly ke koherenci politik přispět, nebo zaujímají k této koncepci skeptický postoj. Jiné vládní úřady, například Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo financí, či alespoň někteří jejich úředníci, projevují rostoucí porozumění i ochotu začlenit některé prvky rozvojové problematiky do svých specifických rozhodovacích procesů.

PŘEKÁŽKY A PŘÍLEŽITOSTI

Ačkoli na všech klíčových resortech existují nezanedbatelné kapacity a potenciál, tedy lidé s motivací, znalostmi a dlouhodobou zkušeností s rozvojovou spoluprací, zůstává v České republice hlavní hybnou silou agendy koherence politik pro rozvoj tlak z Evropské unie (nebo případně z Výboru pro rozvojovou pomoc při OECD v případě vstupu).

13 Koordinace v centru vlády: funkce a organizace úřadu vlády, Dokument SIGMA č. 35, OECD 2004, s. 5, http://icv.vlada.cz/assets/pro-skoly/materialy/vlada/SIGMA_Funkce-a-organizace-uradu-vlady.pdf

Proces zlepšování koherence politik pro rozvoj v České republice stále naráží na řadu institucionálních, ba dokonce kulturních překážek. Obecný závazek ke koherenci politik, dialogu a vzájemné koordinaci rozdílných veřejných politik (s politikou rozvojovou) zůstává velmi abstraktní a formální. Omezené kapacity jsou jednou z ústředních překážek účinnější koordinace, konzultací a komunikace v rámci celkové tvorby politik v České republice. Zdá se však, že o něco větší politická pozornost, která je díky postupným změnám v koncepčních dokumentech a institucích dopřávána problematice PCD, přináší své plody a na MZV se chystá aktivní zapojení dalších lidských zdrojů. Břemeno práce na koherenci politik pro rozvoj se rovněž ulehčuje při stanovení priorit, protože se lze jen stěží plně a aktivně zapojovat do všech relevantních procesů tvorby politik napříč širokým spektrem témat v rámci PCD. MZV se proto rozhodlo zúžit své další kroky na zemědělství a obchod, a to i v kontextu odvětvových priorit nové rozvojové strategie, celosvětové potravinové krize a reformy společné zemědělské politiky.

K dalším významným problémům patří nedostatek politické vůle k důležitým správním změnám a neochota připustit širší spektrum argumentů při rozhodování, a to i při rozhodování souvisejícím se snižováním chudoby.

OSTATNÍ ČINITELÉ

Koherence politik pro rozvoj je stále relativně novým pojmem, a to navíc značně složitým. Komunikace základních principů, příkladů a nástrojů PCD směrem k veřejnosti, médiím a politikům se zdá jako daleko těžší úkol než prosazování rozvojové spolupráce, která má sice rostoucí podporu veřejnosti, avšak stále chabou podporu mezi hlavními politickými stranami. Vláda odpovídá zejména za to, že bude dávat podněty (včetně legislativních návrhů) a bude provádět vládní politiky, které jsou pro koherenci politik pro rozvoj klíčové. Právě proto hrají v prostředí ČR nejdůležitější úlohu komunikace, konzultace a koordinace jak interní, tak s vládou.

O zvýšení soudržnosti politik pro rozvoj v ČR se prostřednictvím drobných, leč konkrétních kroků zasazují několik let i české neziskové organizace, včetně platformy rozvojových a humanitárních organizací (FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci) a Glopolis. Tyto aktivity zahrnují monitoring, výzkum a publikaci analýz vybraných politik, studie věnované chudým zemím i celkový institucionální rámec pro koherenci politik pro rozvoj v ČR i EU, včetně konkrétních doporučení pro hlavní činitele. Hlavně se však zaměřují na pořádání vzdělávacích seminářů, publikování v médiích a průběžný dialog s příslušnými odbory MZV, dalšími resorty a čelními představiteli státní správy a zákonodárci. Občanská společnost je například zastoupena na jednáních meziresortní Rady pro ZRS.

KRITIKA POLITICKÉ KULTURY

Jak organizace občanské společnosti, tak zahraniční odborníci mají dojem, že je třeba, aby se státní správa České republiky, a to nikoli pouze Ministerstvo zahraničních věcí, posunula za hranice obecných, byť významných, politických prohlášení a konzultací ke konkrétním cílům a praktickým krokům. Důležité kroky představuje zřízení zvláštní pracovní skupiny pro PCD v rámci meziresortní Rady pro ZRS, mobilizace dalších kapacit odboru rozvojové spolupráce MZV, identifikace tematických priorit a zlepšení koordinačních procesů v rámci MZV.

Pro dosažení hmatatelných změn politiky však po těchto krocích budou muset následovat také udržitelné změny v meziresortních koordinačních procesech, v organizačních a personálních kapacitách MZV i dalších státních orgánů, ve zpracování informací napříč celou veřejnou správou a v dalších strategických dokumentech. Pro zlepšení koherence tvorby politik je nezbytné zapojit širší okruh účastníků do diskuze a do konzultace a celkově zvýšit veřejnou podporu rozvojové spolupráce, a zejména jejích „nerozvojových“ politických aspektů. V dlouhodobém výhledu se však dopad může násobit a může být udržen jen tehdy, dojde-li ke změnám také ve správní kultuře a politické vůli vedoucích představitelů země.

PHOTO: BMYF (GUINEA-BISSAU)

Již celá léta má Nizozemsko v oblasti PCD náskok. Již v roce 2002 byl při nizozemské ministerstvu zahraničních věcí zřízen útvar pro koherenci politik pro rozvoj, který stál v čele prosazování problematiky PCD prostřednictvím přehledových výzkumů a podporou úzké spolupráce mezi resorty. Zdá se však, že současná vláda má problém dostát vlastním slibům, co se týká posílení v oblasti PCD.

Také mezi nizozemskými nevládními organizacemi již řadu let existuje silné povědomí týkající se vzájemných vazeb například zemědělství, obchodu, migrace a rozvoje. Řada nizozemských NNO pracuje na různých tématech v oblastech, jako jsou přírodní zdroje, migrace pracovních sil, zemědělství a potravinová bezpečnost, mezinárodní obchodní dohody apod. Nizozemské NNO jsou kromě toho intenzivně zapojeny do tvorby politik na poli rozvojové spolupráce tím, že dávají podnět k diskusi, vypracovávají stanoviska a provádějí osvětu mezi politiky. Poslanci nizozemského parlamentu a státní zaměstnanci zabývající se rozvojovou spoluprací jsou tedy obecně obstojně obeznámeni s pojmem koherence politik pro rozvoj.

Ačkoli se Nizozemsko ke koherenci politik pro rozvoj zavázalo již před 10 lety, nebyly dosud učiněny žádné závazky právní povahy a až v současnosti dochází k zavádění mechanismů hlášení¹⁴.

NEEXISTUJÍCÍ PRÁVNÍ ZÁVAZKY

Ačkoli došlo k institucionalizaci problematiky PCD v rámci Ministerstva zahraničních věcí, dosud v této oblasti chybí přímý právní závazek, pokud nepočítáme závazky Nizozemska vyplývající z článku 208 Lisabonské smlouvy a z cíle MDG 8, které k závazku PCD ve své podstaty též nepřimo vedou. Současný státní tajemník pro rozvoj (p. Ben Knapen) však často uvádí koherenci politik pro rozvoj jako jeden ze svých cílů a několik parlamentních návrhů usiluje o to, aby svému závazku dostál.

V roce 2010 zveřejnila Odborná rada pro vládní politiku široce diskutovanou zprávu o reformě rozvojové politiky Nizozemska¹⁵. V této zprávě rada konkrétně odkazuje na oblast PCD a vydává několik doporučení, jak lze zlepšit přístup vlády ke koherenci. Rada přímo uvádí, že i přes dobré úmysly týkající se koherence politik pro rozvoj zaostávají konkrétní výsledky za očekáváním. Přisuzuje se to zejména skutečnosti, že koherence se, téměř již ze své definice, týká střetů oprávněných zájmů¹⁶.

Cílem čtyřčlenného útvaru pro koherenci při Ministerstvu zahraničních věcí je zajistit, aby byly v nejrůznějších oblastech politik zastoupeny i zájmy rozvojových zemí. Rada tento přístup ve své zprávě kritizovala s tím, že soustředění tohoto útvaru v rámci Ministerstva zahraničních věcí ztěžuje zastoupení zájmů rozvojových zemí v příslušných procesech politik například na resortech hospo-

¹⁴ http://www.oecd.org/document/63/0,3746,en_2649_34603_48945407_1_1_1_1,00.html

¹⁵ Politika rozvojové spolupráce Nizozemska prochází od roku 2010 rozsáhlou revizí, která vychází ze zprávy Poradního orgánu pro vládní politiku nazvané „Less Pretension, More Ambition. Development policy in times of globalisation“ (Méně gest, více ambicí. Rozvojová politika v době globalizace) a v listopadu 2011 vyvrcholila dopisem dolní sněmovně parlamentu, jenž představil hlavní prvky politiky rozvojové spolupráce.

¹⁶ Lieshout, van. a kol. (Odborná rada pro vládní politiku), „Less pretension more ambition“, s. 229

dářství, zemědělství a inovací¹⁷. Zpráva proto navrhuje zřídit útvary pro koherence nebo kontaktní místa na různých resortech a jejich prostřednictvím informovat o možných problémech a získávat poznatky.

V materiálu *Policy agenda for 2012* (Agenda politiky na rok 2012)¹⁸ Ministerstvo zahraničních věcí uvádí, že pět prioritními oblastmi jsou obchod a finance, změna klimatu, potravinová bezpečnost, migrace a mír a bezpečnost a „že tímto se agenda politiky vlády dostává do souladu s pěti prioritami EU pro koherenci politik“. Rozvojová spolupráce je zde potvrzena jako nedílná součást nizozemské zahraniční politiky. V této souvislosti dokument uvádí, že „vládní evropská i vnitrostátní politika musí co nejméně poškozovat zájmy rozvojových zemí. Při meziresortních konzultacích vláda maximálně usiluje o soustavné monitorování koherence politik pro rozvoj. Budou posíleny odborné znalosti ministerstva zahraničních věcí v oblasti koherence politik pro rozvoj“.

KATALYZAČNÍ ÚLOHU HRAJE NIZOZEMSKÝ PARLAMENT

Nizozemský parlament schválil dvě zásadní usnesení, která stanoví konkrétní kroky k posílení koherence politik pro rozvoj.

Zpráva Rady navrhuje vypracovávat nezávislé výroční zprávy o činnosti vlády v oblasti PCD. Tohoto doporučení se chopili dva poslanci za Křesťanskodemokratickou výzvu (CDA) a Stranu práce (PvdA), kteří dokázali v této věci prosadit schválení usnesení. Toto usnesení požaduje, aby vláda předložila parlamentu svou vizi globalizace a koherence politik pro rozvoj, a aby vydávala výroční zprávy o své činnosti v oblasti posilování PCD. Vláda nabídla, že na počátku roku 2012 vydá zprávu o svém pokroku v oblasti PCD. V době vypracování této zprávy však parlament na tuto zprávu bohužel stále čeká.

Další usnesení, které bylo předloženo Zelenou levicí (GroenLinks), bylo parlamentem přijato v dubnu 2011. Požaduje, aby vláda vypočetla a zveřejnila negativní dopady nizozemské politiky na účinnost rozvojové pomoci v partnerských zemích Nizozemska. Usnesení vyzývá k výpočtu „veřejných zlých skutků“; známe rozpočet, který vynakládáme na rozvojovou pomoc (0,7 % HDP), ale stěží víme, kolik peněz mizí z rozvojových zemí díky nizozemským politikám, které maří rozvoj. Tento problém se usnesení snaží řešit.

Zelení se tomuto tématu věnují: na konci roku 2011 se znovu pokusili prosadit přijetí parlamentního usnesení, kterým se vláda žádá, aby přidělila rozpočet na kalkulaci celosvětových „veřejných zlých skutků“ z hlediska obchodních překážek, daňových podvodů a úniků a zemědělských dotací. Usnesení bylo zamítnuto, protože proti němu hlasovala pravicová koalice.

¹⁷ Lieshout, van. a kol. (Odborná rada pro vládní politiku), „Less pretension more ambition“, s. 231

¹⁸ <http://www.minbuza.nl/en/appendices/the-ministry/policy-agenda-2012.html>

Největší povědomí o koherenci politik pro rozvoj mají poslanci, kteří se zabývají rozvojem. V debatách a usneseních o vlastních oblastech koherence politik, jako jsou daně, obchod a suroviny, se přímá formulace „koherence politik pro rozvoj“ objevuje jen zřídka. Jedno úspěšné usnesení, které se týkalo společné zemědělské politiky EU, žádalo vládu, aby vzhledem ke svému závazku vůči koherenci politik pro rozvoj zařadila důsledky společné zemědělské politiky (SZP) pro rozvojové země na program dalšího jednání věnovaného SZP. Toto lze považovat za výjimku, a byť se poslanci za zájmy rozvojových zemí staví, obvykle při tom neodkazují konkrétně na koherenci politik pro rozvoj.

Lze proto říci, že povědomí o problematice PCD je mezi nizozemskými poslanci smíšené. Ti, kteří se zabývají rozvojem, jsou si PCD velmi dobře vědomi a často žádají vládu, aby učinila aktivní kroky s cílem zvýšit konkrétnost její snahy o koherenci. K oblastem politiky, jimž se v současnosti dostává nejvyšší pozornosti z hlediska PCD, patří obchod, zemědělské dotace, změna klimatu, migrace a patenty. Míra povědomí by však mohla být zvýšena mezi poslanci, kteří se na rozvoj nezaměřují.

PCD PODLE NIZOZEMSKÉ PRAVICOVÉ VLÁDY

Ačkoli ministr odpověděl, že není možné realizovat usnesení o výpočtu veřejných zlych skutků, nedávno vypracovaný koncepční dokument s názvem „globalizační agenda“¹⁹, který byl vládou zaslán parlamentu v listopadu 2011, uvádí, že se vláda chce prozkoumat možnosti kvalitativního a kvantitativního výpočtu negativních důsledků nizozemských politik. Toto představuje krok vpřed. Na první polovinu roku 2012 připravuje vláda pilotní studii, která identifikuje tři partnerské země Nizozemska a podrobně prozkoumá finanční vlivy nizozemských politik v těchto zemích s cílem doložit výhodu koherentních politik.

Vláda se rozhodla uvést hlavní záležitosti, jimž se věnuje, do souladu s klíčovými prioritními oblastmi Evropské unie (1. celosvětové obchodní režimy a mezinárodní finanční trhy, 2. změna klimatu a udržitelné řízení přírodních zdrojů, 3. potravinová bezpečnost, 4. migrace a 5. nestabilní státy, bezpečnost a konflikty). Tato studie však zatím není zařazena do pracovního programu Ministerstva zahraničních věcí. Vláda má záměr určit na každém příslušném resortu kontaktní osobu odpovědnou za otázky spojené s PCD. Úkolem této osoby je vypracovávat společně s Ministerstvem zahraničních věcí výroční zprávy o pokroku v oblasti PCD / celosvětových (globálních) veřejných statků a tyto osoby budou odpovídat za provádění „globalizační agendy“.

¹⁹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/notas/2011/11/04/beleidsnotitie-de-ontwikkelingsdimensie-van-prioritaire-internationale-publieke-goederen.html>

Vzhledem k tomu, že tato vláda nestaví rozvojovou spolupráci do popředí svého programu, odpovídá za rozvojovou politiku pouze státní tajemník. Toto mělo zásadní důsledek, protože státní tajemník nemá plné postavení člena vlády. Vláda sice zdůrazňuje, že koherence politik pro rozvoj je záležitostí celé vlády, skutečná hodnota přisuzovaná PCD v politickém smyslu je však nízká. To ve skutečnosti ilustruje podstatu PCD: nakonec jde vždy pouze o politickou vůli.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ:

- Přístup Nizozemska ke koherenci politik pro rozvoj stojí na dobrých základech, není však dosud plně osvojen širším okruhem státních orgánů. Další dárcovské země se mohou poučit z nizozemských zkušeností s celovládními přístupy.
- Nizozemsko dosud nezačlenilo pět prioritních oblastí EU v rámci PCD do vlastních pracovních programů. Tyto oblasti do velké míry odpovídají nizozemským novým tematickým prioritám rozvojové spolupráce a představovaly by určitý rámec pro stanovení meziresortních cílů, jenž v současné době schází. S tím souvisí skutečnost, že Nizozemsko hodlá vypracovat globalizační agendu, která překračuje rámec rozvojové spolupráce s cílem řešit celosvětové výzvy, jako jsou udržitelné řízení surovin, nedostatek energie, globální pandemie, změna klimatu, přeshraniční trestná činnost a mezinárodní obchodní dohody.
- V souvislosti s nizozemskými reformami rozvojové spolupráce existují rizika. Hlavní rizika představují slučování rozvoje soukromého sektoru s prosazováním nizozemských obchodních zájmů a riziko podryvání předchozích investic Nizozemska nebo jeho partnerů ústupem z některých zemí nebo odvětví.

DOPORUČENÍ:

Vedle závazku na vysoké politické úrovni závisí pokrok směrem ke koherenci politik pro rozvoj na začlenění tohoto pojmu do všech vládních resortů pod vedením jasných priorit pro jeho realizaci. Na základě pokroku, jenž Nizozemsko učinilo v oblasti rozvoje přesahujícího hranice pomoci, Výbor pro rozvojovou spolupráci (DAC) doporučuje, aby se všechny resorty nizozemské vlády přihlásily k akčnímu plánu koherence politik s jasnými prioritami a termíny. Bylo by vhodné zavést jako součást nové globalizační agendy vlády program s jasně vymezenými prioritami a časovým rámcem s cílem zajistit, aby příslušné politiky Nizozemska a Evropské unie podporovaly rozvojové politiky (anebo je minimálně nepodryvaly). Tento program by měl v podobě akčních plánů vyjadřovat závazek Nizozemska vůči rozvoji a měl by obsahovat strategické cíle platné napříč celou vládou.

²⁰ Plné znění dokumentu se nachází na adrese: http://www.oecd.org/document/63/0,3746,en_2649_34603_48945407_1_1_1_1,00.html

Portugalsko v nedávné době podniklo konkrétní kroky k formálnímu zařazení problematiky koherence politik pro rozvoj do svých právních předpisů a do koncepcí rozvojové spolupráce. Toto však zůstalo především na papíře a směrem k aktivnímu uvedení pojmu a strategických pokynů do praxe bylo podniknuto jen málo konkrétních kroků. Mezi tvůrci politik, veřejnými činiteli a občanskou společností je také běžná nedostatečná informovanost o tom, co je PCD a jak ji provádět, což ztěžuje prosazování diskuze o této otázce, zejména v souvislosti s domácí hospodářskou krizí.

Príspevek Portugalska k dosahování rozvojových cílů tisíciletí (MDG) vyžaduje integrovaný a systematický přístup, který posiluje závazky učiněné portugalskou spoluprací, jak jsou uvedeny ve Strategii rozvojové spolupráce, která byla portugalskou vládou schválena na konci roku 2005²¹. Ve své snaze přispívat k lepšímu a stabilnějšímu světu se Portugalská spolupráce v mezinárodních souvislostech v současné době potýká s celou řadou výzev. Ty vyžadují stále vyšší účinnost, efektivitu a transparentnost oficiální rozvojové pomoci (ODA) a zvýšené úsilí o prosazování koherence politik pro rozvoj (PCD).

Strategická vize pro spolupráci Portugalska potvrzuje „význam zajištění koherence mezi vnitrostátními politikami s vlivem na rozvojové země a politikou rozvojové spolupráce“ a přiznává, že nedostatečná koordinace a nekoherence souboru příslušných rozvojových politik může pro obyvatele rozvojových zemí i pro dárcovské země znamenat vysoké hospodářské a sociální náklady. Dokument proto zdůrazňuje, že samotná ODA k zajištění podpory rozvoje nepostačuje. Je nezbytné, aby kromě ODA bylo přihlédnuto také k dalším finančním tokům a politikám s významným vlivem v rozvojových zemích.

POKROK NA VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI

Oblast koherence politik pro rozvoj v politikách rozvoje a spolupráce Portugalska získává významnější úlohu po schválení *Strategické vize spolupráce Portugalska*, která uvádí, že „sledování rozvojových cílů závisí nejen na rozvojové politice a činnostech, ale také na dopadu rozhodnutí v dalších politických oblastech na rozvojové země“.

Výrazem rostoucí viditelnosti PCD a zájmu o ni v Portugalsku je skutečnost, že Rada ministrů v listopadu 2010 schválila usnesení věnované konkrétně problematice PCD²², v němž uvedla, že „koherence politik pro rozvoj je nezbytným nástrojem pro dosahování cílů zahraniční politiky Portugalska“. Usnesení také obhajuje „potřebu zavést formální mechanismy pro koordinaci a monitorování“, dokládá význam meziresortního dialogu a vyzývá k vytvoření „meziresortní pracovní skupiny, která bude koordinována Ministerstvem zahraničních věcí a bude odpovídat za vypracování interního pracovního programu pro PCD (...) a vždy po dvou letech za přípravu zprávy o PCD“. Tuto pracovní skupinu by měla podporovat Portugalská rozvojová agentura – od roku 2003 do prosince 2011 Portugalský institut pro podporu rozvoje (IPAD), nyní Camões – a skupina by měla posilovat tyto koordinační a hodnotící mechanismy: síť kontaktních míst pro PCD (v rámci Výboru pro meziresortní spolupráci) a „v příslušných

²¹ „A Strategic Vision for Portuguese Development Co-operation“ (Strategická vize rozvojové spolupráce Portugalska, usnesení Rady ministrů Portugalska č. 196/2005 ze dne 22. prosince 2005 [http://www.ipad.mne.gov.pt/CooperacaoDesenvolvimento/EstrategiaCooperacaoPortuguesa/Documents/VisaoEstrategica_ing.pdf])

²² Usnesení Rady ministrů č. 82/2010 ze dne 4. listopadu 2010.

případech při řešení konkrétních předmětů PCD také meziodvětvové skupiny napříč resorty“. Vzhledem k tomu, že v polovině roku 2011 v Portugalsku nastoupila nová vláda, dosud nejsou žádné známky konkrétních opatření, kterými by se toto usnesení provádělo, a tyto mechanismy zatím nejsou zavedeny.

Kromě Výboru pro meziresortní spolupráci došlo na institucionální úrovni také k několika jednáním Fóra pro koordinaci rozvoje (které zahrnuje zástupce občanské společnosti), Meziresortní komise pro změnu klimatu a Meziresortní skupiny pro bezpečnost a rozvoj a konaly se také další neformální konzultační schůzky. Některá neformální bilaterální jednání, která v letech 2007 až 2010 pravidelně prosazoval ministr zahraničních věcí a rozvojové spolupráce s dalšími resorty (školy, zdravotnictví, životní prostředí, spravedlnost, obrana), se rovněž osvědčila v tom, že resortům pomáhala spolupracovat na některých klíčových politických otázkách, které mají vliv na rozvoj partnerských zemí.

Na strategické a politické úrovni bychom měli také zdůraznit následující úsilí směřující k prosazování PCD: Národní strategii udržitelného rozvoje, Národní strategii bezpečnosti a rozvoje, Plán pro integraci přistěhovalců, Národní plán rovnosti, občanství a genderových otázek a Národní akční plán pro provádění Usnesení Rady bezpečnosti OSN č. 1325 o ženách, míru a bezpečnosti. Některé tyto dokumenty zahrnují konkrétní priority a opatření rozvojové spolupráce, které mohou přispívat ke zvýšeným synergiím mezi různými oblastmi politik, k vyšší koherenci mezi vnitřními a vnějšími opatřeními a také k intenzivnějšímu zaměření na rozvoj v rámci rozhodovacího procesu.

POKROK V ZAHRANIČNÍ OBLASTI

V průběhu portugalského předsednictví Radě Evropské unie ve druhé polovině roku 2007 se Portugalsko aktivně podílelo na podpoře PCD a usilovalo o přijetí několika klíčových dokumentů na tomto poli. Schváleny byly čtyři významné dokumenty: závěry Rady k soudržnosti politik v zájmu rozvoje, závěry Rady ke koherenci mezi politikami EU týkajícími se migrace a rozvoje, závěry Rady k bezpečnosti a rozvoji (s konáním vůbec prvního společného jednání Rady ministrů obrany a rozvoje) a závěry rady k celosvětové alianci pro změnu klimatu mezi Evropskou unií a chudými rozvojovými zeměmi, které jsou vůči změně klimatu nejzranitelnější. Portugalsko také přispělo k diskuzi o pracovním programu EU a k jeho šíření a dále k přípravě dvouletých zpráv Komise o PCD.

V průběhu portugalského předsednictví EU byla rovněž přijata Společná strategie EU–Afrika a její první akční plán (2008–2011) s jasně vyjádřeným cílem zlepšovat koherenci mezi různými oblastmi politik, které přispívají k rozvoji. Značný objem práce na koordinaci politiky EU provádí také Stálé zastoupení Portugalska při Evropské unii (REPER); avšak zatímco mezi různými pracovníky Stálého zastoupení a činiteli v Lisabonu probíhají pravidelné neformální

konzultace, žádný formální mechanismus zajišťující koherenci politik pro rozvoj v rámci vymezení pozic Portugalska v EU nebo v jiných multilaterálních orgánech dosud nebyl zaveden.

Portugalsko se rovněž aktivně účastní iniciativ a pracovních skupin OECD/DAC a odsouhlasilo Ministerské prohlášení o koherenci politik pro rozvoj (2008).

HLAVNÍ OMEZENÍ A PROBLÉMY

Problematika koherence politik pro rozvoj je díky schválení několika legislativních a strategických dokumentů součástí lexikonu politik udržitelné spolupráce a komunikační kanály mezi agenturami, resorty a občanskou společností jsou otevřeny pro intenzivnější dialog a na podporu pokroku v těchto záležitostech.

Avšak i přes znění uvedené v oficiálním dokumentu a přes dobré úmysly prosazovat PCD na úrovni resortů a mezi zákonodárci a vedoucími činiteli stále existuje nedostatečná informovanost o PCD a o mechanismech jejího účinného provádění. Zprv je zde rozšířené nepochopení pojmu koherence politik pro rozvoj, který řada zúčastněných stran považuje za složitý, obtížně převoditelný na konkrétní opatření a za obtížně zařaditelný do vlastní každodenní práce. Pojem se často ztotožňuje s „koherencí mezi politikami“ a vypouští z této rovnice rozvojový rozměr. Zadruhé zde existuje potřeba systematictějšího dokládání přínosů koherence a nákladů na nekoherenci za účelem osvěty mezi tvůrci politik a rozhodujícími činiteli, zejména pak těmi, kteří se přímo nezabývají rozvojovou spoluprací. Úloha zákonodárců byla v této souvislosti omezena na pár poslanců, kteří pravidelně zahrnují rozvojovou spolupráci do svých osobních pracovních priorit, avšak o celosvětovém rozvoji či politice spolupráce Portugal-

PCD VE SVĚTĚ NEVLÁDNÍCH ROZVOJOVÝCH ORGANIZACÍ

Pouze 5 % portugalských nevládních rozvojových organizací se ve svých rozvojových projektech záměrně věnuje problematice PCD. Cílem některých projektů je identifikovat nekoherence v rozvojových politikách a vymezit v rámci vzdělávacích programů zaměřených na rozvoj nová opatření. Tyto organizace ve své každodenní činnosti úzce spolupracuje s nevládními rozvojovými organizacemi globálního Jihu a snaží se reflektovat dopad rozhodnutí EU v jižních zemích prostřednictvím publikací a jejich šíření v nových sociálních sítích.

Mezi pracovníky nevládních rozvojových organizací je však častá nevědomost o tom, co je PCD, jaké jsou její mechanismy a cíle. Tato obecná neinformovanost – od politické a správní úrovně až po realizátory – se promítá do nedostatečného záběru a provádění PCD na všech úrovních. V zájmu podpory účasti občanské společnosti na této debatě je nezbytné odborně připravovat pracovníky NNO a ministerstev a aktivně informovat tvůrce politik.

ska se pravidelně nediskutuje s konkrétním či systematickým zaměřením (tato témata bývají napojena na hospodářské otázky nebo začleněna do širší diskuze o zahraniční politice).

Důvody existence řady omezení, která brání „portugalskému systému v účinném zavedení systematické logiky PCD do praxe“, může vysvětlit přesná analýza portugalského systému rozvojové spolupráce – jeho hlavních dynamických prvků, způsobu fungování a způsobu organizace²³. Některá z těchto omezení lze shrnout takto:

- Význam a pákový efekt rozvojové spolupráce je u veřejných politik v Portugalsku velmi nízký, z čehož plyne jeho omezená schopnost ovlivňovat změny v jiných oblastech.
- Portugalská ODA je rozptýlena mezi velké množství veřejných institucí a resortů. Ačkoli za koordinaci odpovídá Ministerstvo zahraničních věcí, většina prostředků zůstává při Ministerstvu financí a několik resortů pravidelně podepisuje bilaterální protokoly o spolupráci s partnerskými zeměmi ve svých odvětvích, a to bez jasné orientace či koordinace ze strany Portugalské rozvojové agentury. Toto institucionální rozptýlení zdrojů a aktérů o to naléhavěji vyžaduje koordinaci, jejímž prostřednictvím se zajistí vyšší účinnost rozvojové spolupráce Portugalska.
- Neexistuje jednotný rozpočet pro rozvojovou spolupráci. Státní rozpočet Portugalska je členěn podle vertikální (resortní) logiky namísto logiky horizontální (cíle/programy); díky tomu je téměř nemožné dosáhnout průřezového zaměření v oblasti rozvoje.
- Je zde zásadní nedostatek informací a špatná komunikace mezi různými činiteli zapojenými do spolupráce z hlediska rozvojových diskuzí obecně i konkrétně z hlediska PCD²⁴.

Koherence politik pro rozvoj podle OECD vyžaduje: politický závazek a politická prohlášení, která tyto závazky převádějí do akčního plánu; mechanismy politické koordinace pro řešení konfliktů a nesouladů mezi politikami a která maximalizují synergie ve prospěch rozvoje; a systémy pro monitorování, vykazování a analýzu dopadu dárcovských politik²⁵. Portugalsko zaostává zejména ve dvou posledních ohledech.

Na straně jedné existuje potřeba posilovat institucionální kapacitu a koordinační mechanismy prostřednictvím mandátů, nástrojů a pravomocí trvat na právní závaznosti PCD. I přes jisté meziresortní kontakty a výměnu informací

²³ In: “A Coerência de Políticas para o Desenvolvimento em Portugal”, Patrícia Magalhães Ferreira, veřejné zasedání „PCD v Portugalsku“, 19. ledna 2011, Assembleia da República, Lisboa [http://www.coerencia.pt/_files/CPDPatriciaMagalhaesFerreira.pdf].

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Výbor OECD pro rozvojovou pomoc, Peer Review 2010: Portugal, Main Findings and Recommendations (Portugalsko, hlavní zjištění a doporučení) [http://www.oecd.org/document/43/0,3746,en_2649_34603_46501931_1_1_1_1,00.html]

ke konkrétním otázkám (rovnost mužů a žen, bezpečnost a nestabilní státy, migrace) neexistuje celovládní přístup k PCD ani systematická snaha o koherenci. Problematika PCD pro své účinné provádění zasluží důkladnější pozornost a silnější povědomí mezi národními strukturami mimo agenturu pro rozvojovou spolupráci.

Na straně druhé OECD rovněž poukazuje na nedostatek kapacit či zdrojů pro zajištění systematického shromažďování informací a důkazů o dopadu jednotlivých politik Portugalska ve třetích zemích a na neexistenci systému monitorování a analýzy koherence politik. Kromě toho tento přezkum provedený OECD navrhuje, aby Portugalsko zlepšilo analýzu problematiky PCD v průběhu vypracovávání indikativních programů spolupráce (hlavní programový nástroj bilaterální pomoci) a aby ministerstva a velvyslanectví za koordinace institutu IPAD spolupracovala s cílem shromáždit odpovídající informace o dopadu portugalských politik a činností v partnerských zemích. Jedním z konkrétních výstupů, který je předpokládán v portugalském usnesení o PCD a který může zvýšit úroveň monitorování a transparentnost, je příprava dvouleté zprávy o PCD, která může být na vnitřní úrovni významným nástrojem pro zvyšování povědomí různých zúčastněných stran.

Musí se tak stát v rámci širšího závazku ke koherenci politik pro rozvoj, přičemž nyní se zdá, že tento závazek v prioritách nové vlády chybí. Neochota připustit širší spektrum argumentů při rozhodování, a to i při rozhodování souvisejícím se snižováním chudoby, v současnosti souvisí nejen s nedostatkem finančních prostředků, ale také s kvalitativním „poklesem úrovně“ rozvojové spolupráce Portugalska. Ke znakům budícím jisté obavy patří splnutí rozvojové spolupráce a podpory portugalštiny do nového institutu (IPAD se nyní slučuje s institutem Camões) nebo zvýšení zvýhodněných půjček a vázané pomoci (napojené na podporu hospodářských zájmů Portugalska v zahraničí). V nadcházejících letech bude pro Portugalsko jistě výzvou zajistit, aby nadále plnilo své mezinárodní závazky a účinně uplatňovalo prvky, které si na strategické a legislativní úrovni samo schválilo.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ:

Portugalsko významně zapracovalo na zlepšení z hlediska toho, nakolik jeho politiky – vnitřní i mezinárodní – podporují rozvojové cíle. Jeho stávající meziresortní koordinační mechanismy – zejména Výbor pro meziresortní koordinaci – se osvědčily při napomáhání ministerstvům ve spolupráci na některých významných záležitostech politik, které mají vliv na rozvoj partnerských zemí, zejména pak v oblasti migrace a bezpečnosti. Tento přístup však dosud není využíván systematicky.

Portugalsko by mělo uplatnit nový právní předpis o PCD s cílem řešit každý ze tří „základních stavebních prvků“ PCD. Tím by oproti řadě dalších dárcovských zemí získalo při řešení této výzvy náskok.

DOPORUČENÍ:

Aby bylo možno stavět na solidním pokroku při zavádění jasného celkového rámce pro rozvojovou spolupráci, Portugalsko by mělo:

- využít plánované úpravy své Strategické vize jako příležitost: i) stanovit, jak snížit roztržitěnost svých programů a využívat různých způsobů pomoci; ii) naplánovat, jak zlepšit zohledňování rovnosti mužů a žen a zohledňování životního prostředí; iii) napomáhat zapojení občanské společnosti a poslanců a zajišťovat jejich podporu; iv) znovu zdůraznit, že pokyny týkající se jazyka by měly být při financování z ODA používány pouze za účelem podpory rozvoje;
- revidovat své přístupy k zapojování soukromého sektoru do rozvoje;
- vypracovat komunikační strategii, která stanoví, jak bude Portugalsko aktivně oslovovat hlavní cílové skupiny, představovat rozvojové výsledky a budovat širší základnu veřejné podpory pro portugalskou rozvojovou spolupráci;
- uplatňovat nový zákon o PCD, a to také i) posílením institucí či koordinačních mechanismů na základě mandátu, nástrojů a pravomocí k prosazování PCD a ii) zaváděním systémů pro monitorování, analýzu a vykazování v oblasti rozvojových dopadů portugalských politik na partnerské země.

²⁶ V anglickém znění k dispozici na adrese <http://www.oecd.org/dataoecd/33/19/46552896.pdf>

PHOTO: NE NE CLUCK (ANGOLIA)

ZAHÁJENÍ DISKuze O PCD V ESTONSKU

Estonsko se rozvojové spolupráce systematicky účastní od roku 1998. Zásady rozvojové spolupráce Estonska, které byly schváleny v roce 2003, nehovoří o koordinaci ani koherenci, avšak s navyšováním oficiální rozvojové pomoci (ODA) Estonska bude nutno věnovat těmto záležitostem zvýšenou pozornost za účelem zvýšení účinnosti, pozitivních dopadů a udržitelnosti politiky rozvojové spolupráce.

Od roku 1998, kdy proběhlo první plánování a byly realizovány počáteční projekty, význam tohoto sektoru jako nástroje zahraniční politiky Estonské republiky roste²⁷. Estonské cíle a priority rozvojové spolupráce jsou nastíněny v Zásadách rozvojové spolupráce Estonska, které parlament schválil v lednu 2003²⁸. Tyto zásady nehovoří o koordinaci nebo koherenci jako o cílech, ale estonské dokumenty v této oblasti výrazně podporují holistický přístup k celosvětovému rozvoji, to znamená, že všechny politiky s možným vlivem na rozvojové země by měly být zvažovány společně s cílem zajistit nejsilnější možný rozvojový dopad. Dokument také uvádí, že „Estonsko se řídí rozvojovými cíli tisíciletí, které byly OSN přijaty v roce 2000, a zásadami humanitární a rozvojové pomoci zavedenými mezinárodními organizacemi, především OSN, OECD a EU“.

Jak stanoví zákon o vládě republiky, programy rozvojové spolupráce Estonska koordinuje Ministerstvo zahraničních věcí; další vládní agentury provádějí konkrétní projekty, které spadají do jejich působnosti. Komise pro rozvojovou spolupráci, která projekty podle estonských zásad rozvojové spolupráce posuzuje z hlediska možných účinků projektu na rozvoj přijímající země a z hlediska nákladů projektu, zahrnuje představitele z několika resortů. Koherence politik pro rozvoj však není výslovnou součástí jejího mandátu. Navíc dosud nebyly vymezeny žádné mechanismy či nástroje na podporu či monitorování realizace zásad vymezených v roce 2003, včetně výše zmíněného „holistického přístupu“.

Vzhledem k tomu, že země se stala dárce a novým členem EU až v nedávné době, představovalo přijetí Strategie rozvojové spolupráce a humanitární pomoci Estonska 2011–2015²⁹ v lednu 2010 významný krok na strategické a politické úrovni. Vyjádřenými strategickými cíli rozvojové spolupráce Estonska jsou 1) přispívat ke snižování celosvětové chudoby a k lidskému rozvoji v rozvojových zemích, 2) podporovat mír a stabilitu, zajišťování lidských práv, rozvoj demokracie a podporovat praxi řádné správy věcí veřejných v rozvojových zemích, 3) prosazovat hospodářský rozvoj včetně podpory ekonomických reforem, integrace do celosvětových obchodních sítí a zemědělství, dbát o udržitelný rozvoj vstřícný k životnímu prostředí a 4) posilovat kapacitu veřejného i soukromého sektoru pro zvyšování informovanosti obyvatelstva v oblasti rozvojové spolupráce a při zavádění globálního vzdělávání.

Za účelem dosažení cílů uvedených v této Strategii je uvedeno, že dojde k posílení podílu rozvojové spolupráce Estonska na zahraniční politice a k její koherenci s politikami v ostatních oblastech. Dokument odkazuje zejména na multi-laterální kroky, a to včetně dvou opatření: i) aktivní partnerství s EU a účast na

²⁷ Estonsko bylo jako dárcovská země poprvé zmíněno ve zprávě Výboru OECD pro rozvojovou pomoc z roku 1999.

²⁸ V anglickém znění k dispozici na adrese <http://www.vm.ee/?q=en/node/8323>

²⁹ Strategy For Estonian Development Cooperation And Humanitarian Aid 2011–2015 http://www.vm.ee/sites/default/files/Arengukava2011-2015_ENG.pdf

rozhodovacích a koordinačních mechanismech EU, přispívání v oblasti koherence politik a účinnosti pomoci a ii) podpora koherence mezi oblastmi politiky EU zajištěním koherence pozic Estonska při utváření dalších oblastí politiky, které mají vliv na rozvojovou spolupráci, např. obchodní politiky, bezpečnostní politiky apod. V této souvislosti je jednou z významných záležitostí agendy rozvojové spolupráce vazba mezi obchodem a rozvojem a otázky spravedlivého obchodu a debata o tom, jak vystupovat vůči WTO a EU s cílem zajistit koherenci mezi obchodní politikou a rozvojovou spoluprací.

Jednou z pozitivních známek rostoucího významu problematiky koordinace a koherence v politice rozvojové spolupráce Estonska je závazek učiněný v červnu 2008 vůči deklaraci OECD o koherenci politik pro rozvoj³⁰.

Významnou úlohu hrají v estonské rozvojové spolupráci také organizace občanské společnosti jako aktivní zprostředkovatelé rozvojového vzdělávání a osvěty na vnitrostátní úrovni. Jelikož se jedná o velmi novou záležitost, podnět k většině debat o koherenci politik pro rozvoj vyšel od občanské společnosti, která ve stále větší míře požaduje vyšší transparentnost, zaměření na boj s chudobou a koherenci v rámci politiky rozvojové spolupráce Estonska. Některé závěry a doporučení, které byly v těchto iniciativách projednány, poukazují na potřebu nalézt způsob, jak snížit vysoký objem vázané pomoci v rozvojové spolupráci Estonska, naléhavou nutnost zvýšit informovanost veřejnosti o dopadu chudoby ve světě a také potřebu zvýšeného zaměření na koherenci politik vymezením lepších způsobů pro monitorování resortních politik a posuzování dopadů rozvojové spolupráce.

³⁰ Estonsko se stalo 34. členskou zemí OECD dne 9. prosince 2010; k zahájení jednání o členství bylo organizací OECD vyzváno v květnu 2007.

ZÁVĚR

Samotná rozvojová politika neurčuje výsledky našich rozvojových úsilí. Většina rozvinutých zemí, a zejména členských států EU, vzala – převážně v nedávných letech – na vědomí, že koherence politik pro rozvoj (PCD) je klíčovým faktorem pro účinnější a udržitelnější odpověď na výzvy související s celosvětovým rozvojem. Neexistuje však žádný univerzální recept ani standardní model uplatňování koherence politik pro rozvoj na vnitrostátní úrovni.

Pokrok mezi členskými státy EU je smíšený. Ve většině zemí se na veřejné politiky v oblasti bezpečnosti a obrany, obchodu, zemědělství či životního prostředí jen zřídka pohlíží optikou snižování chudoby, zejména pak v případě protichůdných zájmů mezi těmito politikami nebo mezi vnitrostátními zájmy a zájmy rozvojových zemí. I pokud se k nim přistupuje z hlediska PCD, děje se tak pouze případ od případu anebo na základě motivace určitou konkrétní událostí nebo politickou agendou. I v zemích, které PCD prosazují dlouhodobě a pozitivně a které se snažily zavést celovládní přístup k zahraničnímu rozvoji (např. Švédsko nebo Nizozemsko), lze stále učinit další kroky, kterými se politický závazek vůči PCD uvede do praxe.

V rámci veřejných politik se rozvojovým perspektivám nepřikládá dostatečná váha, a to zejména proto, že rozvoj nestojí v popředí programu většiny vlád. Situaci navíc zhoršuje vnitřní finanční a hospodářská krize. Vzhledem k rostoucímu dopadu vnitřních politik na vnější vztahy, zvyšujícím se finančním tokům proudícím do rozvojových zemí mimo ODA a vzhledem k rozpočtovým omezením v Evropě však v kontextu nejistoty nabývá koordinace a koherence na ještě větším významu.

Posilování PCD vyžaduje nejen odpovídající institucionální rámec, nástroje a kapacitu, ale také politický závazek. Lze-li z jednotlivých kapitol této publikace vyvodit byť jediný závěr, bylo by jím, že koherence politik pro rozvoj není technickým opravným prostředkem a že nejdůležitější hybnou silou je politická vůle a vedení, bez nichž by byl jakýkoli mechanismus zbytečný a neúčinný. V tomto procesu je proto v rámci vlád klíčová existence – anebo nepřítomnost – pobídek k tomu, aby tato záležitost získala na významu při provádění politik.

V řadě zemí EU je stále rozšířená neinformovanost o této věci a o způsobech převedení pojmu PCD do praktických, konkrétních opatření. Problematika PCD je stále do značné míry omezena na okruhy odborníků zabývajících se rozvojem a v první řadě ji prosazují rozvojové resorty a rozvojové agentury, které z těchto debat vynechávají ty nejdůležitější zainteresované subjekty – subjekty podílející se na sektorových politikách, které mají značný rozvojový dopad. Kromě toho neexistuje dostatečná informovanost a povědomí o přínosech koherence a o ceně nekoherence a schází také důkazy podložená hodnocení PCD. Tyto

a další faktory jsou klíčové pro prohloubení koherence mezi vládní politikou (vymezenou strategickými dokumenty a legislativními iniciativami) a praxí.

Dalším významným aspektem, který je zdůrazněn této publikací, je důležitá úloha, kterou může při prosazování PCD sehrávat občanská společnost a parlamenty s cílem neustále zlepšovat znalost politik: zaprvé zvyšováním veřejné informovanosti, a tedy udržováním širší podpory pro posílení politické akce, a zadruhé účastí na monitorování, analýze a vykazování, které jsou zásadní pro zjišťování nekoherencí a posílení synergií.

Pro zajištění skutečných výsledků vyžaduje koherence politik zvláštní pozornost a aktivní účast všech činitelů, včetně partnerských rozvojových zemí, jejichž úloha v těchto procesech dosud byla velmi omezená. Skutečností je, že v rámci širší komunity dárcovských zemí je problematika PCD stále v rané a experimentální fázi; je proto zásadní podnikat koordinované kroky vedoucí k projednání tohoto pojmu na mezinárodních fórech, mobilizovat širší politickou základnu na domácí scéně a zahrnout do tohoto procesu také rozvojové země.

DALŠÍ INFORMACE...

Dokumenty OECD

[OECD Ministerial Declaration on Policy Coherence for Development](#)

(Ministerské prohlášení o koherenci politik pro rozvoj) 4. června 2008 – C/MIN(2008)2/FINAL (v anglickém znění)

[Recommendation of the Council on Good Institutional Practices in Promoting Policy Coherence for Development](#)

(Doporučení Rady týkající se dobrých institucionálních praktik při prosazování koherence politik pro rozvoj.) 29. dubna 2010 - C(2010)41 (v anglickém znění)

[Better Policies for Better Lives: Recommendations for Policy Coherence](#)

(Lepší politiky pro lepší život: doporučení pro koherenci politik.) 2011, OECD (v anglickém znění)

[Building Blocks for Policy Coherence for Development](#)

(Stavební kameny koherence politik pro rozvoj.) OECD, 2009 (v anglickém znění)

Dokumenty EU

[Zpráva EU o soudržnosti politik ve prospěch rozvoje pro rok 2011](#)

(viz také [Zpráva EU pro rok 2007](#) a [Zpráva EU pro rok 2009](#)) (v anglickém znění)

[Policy Coherence for Development Work Programme 2010-2013](#)

(Pracovní program pro soudržnost politik ve prospěch rozvoje 2010–2013.)

[Lisabonská smlouva](#) – (v platnosti od 1. prosince 2009)

[Evropský konsensus o rozvoji](#) – 20. prosince 2005

2009 EU [Council conclusions on Policy Coherence for Development](#) (PCD)

2974. setkání Rady ve složení pro vnější vztahy, Brusel, 17. listopadu 2009

(viz také Závěry Rady ve složení pro vnější vztahy týkající se PCD, přijaté v roce [2007](#) a [Závěry Evropské rady z června 2008](#)) (v anglickém znění)

[Soudržnost politik ve prospěch rozvoje – vytvoření politického rámce pro přístup Unie jako celku.](#)

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, KOM(2009) 458 v konečném znění, Brusel, 15.9.2009.

[Dvanáctibodový akční plán EU na podporu rozvojových cílů tisíciletí](#)

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, KOM(2010) 159 v konečném znění, Brusel, 21.4.2010.

[An Assessment of the Balancing of EU Development Objectives with other Policies and Priorities](#)

(Hodnocení vyváženosti rozvojových cílů EU s ostatními politikami a prioritami) Generální ředitelství pro vnější politiku Unie, Evropský parlament, březen 2011 (v anglickém znění)

[Soudržnost politik ve prospěch rozvoje a koncepce „Oficiální rozvojová pomoc plus“](#)

usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. května 2010. Viz také související [Zpráva](#) Franzisky Kellerové, Výbor EP pro rozvoj (zpráva v anglickém znění)

Dokumenty členských států

Právní a referenční dokumenty Portugalska

[A Strategic Vision for Portuguese Development Co-operation](#)

(Strategická vize rozvojové spolupráce Portugalska), usnesení Rady ministrů č. 196/2005, prosinec 2005 (v anglickém znění)

[Koherence politik pro rozvoj](#), usnesení Rady ministrů č. 82/2010, listopad 2010 (v portugalském znění)

[Národní strategie bezpečnosti a rozvoje](#), usnesení Rady ministrů č. 73/2009, červenec 2009 (v portugalském znění)

Právní a referenční dokumenty Nizozemska

Obecné memorandum o koherenci politik, 2002

Memorandum o koherenci mezi zemědělskou politikou a rozvojovou politikou, 2002

[Mutual Interests, Mutual Responsibilities - Dutch Development Co-operation en Route to 2015](#)

(Vzájemné zájmy, vzájemná odpovědnost – Rozvojová spolupráce Nizozemska do roku 2015), 2003 (v anglickém znění)

Právní a referenční dokumenty České republiky

[Zásady zahraniční rozvojové spolupráce](#), 2004

[Statut rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci](#) (příloha usnesení vlády č. 1439/2007 ze dne 19. prosince 2007, čl. II odst. 1 písm. b)

[Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na léta 2010-2017](#)

[Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci](#), 2010

Právní a referenční dokumenty Estonska

[Strategy For Estonian Development Cooperation And Humanitarian Aid 2011-2015](#).

(Strategie rozvojové spolupráce a humanitární pomoci Estonska 2011–2015) (v anglickém znění)

[Základní legislativní akty pro rozvojovou spolupráci Estonska](#) (v anglickém znění)

[Principles of Estonian development co-operation, 2003](#) (v anglickém znění)

K další analýze...

[Promoting Policy Coherence for Development. Exploring new opportunities for measurement](#)

(Podpora koherence politik pro rozvoj. Zkoumání nových možností měření) prezentace, Niels Keijzer, setkání kontaktních míst PCD, OECD, 9. února 2012 (v anglickém znění)

[Spotlight on EU Policy Coherence for Development: A Lisbon Treaty provision, A Human Rights obligation](#) (Koherence politik EU pro rozvoj ve středu zájmu: Ustanovení Lisabonské smlouvy a závazek lidských práv) CONCORD, 2011 (v anglickém znění)

[EU Policy Coherence for Development: from moving the goalposts to result-based management?](#)

Niels Keijzer, diskuzní příspěvek ECDPM 101, srpen 2010 (v anglickém znění)

[Policy Coherence for Development: A Practical Guide](#)

(Koherence politik pro rozvoj: Praktický průvodce) Evert Vermeer Foundation, 2007 (v anglickém znění)

[Evaluation Study on the EU Institutions & Member States' Mechanisms for Promoting PCD](#)

(Hodnotící studie mechanismů prosazování PCD v orgánech a členských státech EU) ECDPM, Particip, ICEI, 2007 (v anglickém znění)

[Policy Coherence for Development: The world beyond aid](#)

(Koherence politik pro rozvoj: Svět nad rámec pomoci) *Frederik Haver Droeze*, náměstek ředitele útvaru pro koherenci DGIS ministerstva zahraničních věcí Nizozemska (v anglickém znění)

[Policy Coherence for Development in the EU Council: Strategies for the Way Forward](#)

(Koherence politik pro rozvoj v Radě EU: Strategie pro další pokrok) brožury CEPS, 12. července 2006 (v anglickém znění)

Internetové stránky:

[Koherence politik pro rozvoj: Evropská unie](#)

[Evropský parlament / výbory: rozvoj:DEVE](#)

[Mezinárodní platforma pro koherenci politik pro rozvoj, OECD](#)

[Domořská stránka PCD, OECD](#)

[Africká unie](#)

[Smíšené parlamentní shromáždění AKT-EU](#)

[Poctivá politika: fungující rozvoj](#)

[GLOPOLIS](#)

[Coerencia.PT](#) (portugalská internetová stránka)

[People to People Estonia](#)

[Evropské centrum pro řízení rozvojové politiky \(ECDPM\)](#)

[Evropská konfederace nevládních organizací pro pomoc a rozvoj \(CONCORD\)](#)

Rozvoj je společnou odpovědností...

Jaká bude vaše úloha?

IPAD
Instituto Português
de Apoio ao Desenvolvimento

 glopolis

**ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ**

Tato publikace byla vypracována s podporou Evropské unie. Za obsah této publikace odpovídají výhradně partneři projektu Enhancing Policy Coherence: Making Development Work Better. Obsah nesmí být v žádném případě považován za názor Evropské unie.

Více informací na
www.fairpolitics.eu
www.glopolis.org
www.coerencia.pt
www.ptpest.ee/enid51.html
www.platongs.org.cy